خراسان روزنامه صبح ایران
سه‌شنبه ۲۴ اسفند ۱۳۹۵ . ۱۵ جمادی‌الثانی ۱۴۳۸ . شماره ۱۹۴۹۷

بازار عید

بنابر تاریخچه هدیه های نوروزی، وجه رایج مملکت چه در قالب سکه باشد چه به شکل اسکناس، از قدیمی ترین انواع عیدی به شمار می آید. اما روش های دیگری برای عیدی دادن وجود دارد. اینجا بود که به فکر دخل و خرج افتادتا دم عیدی، به میان مردم برود و از آنان بپرسد که برای تدارک یک عیدی خوش رنگ و بو و ایضا اقتصادی چه ایده هایی در سر دارند.

معرفی روش های جذاب برای عیدی دادن
عیدی چی بدهیم؟

خبرنگار روشنک غفاریان
h.habibi@khorasannews.com

این روزها، هر کجا پا می گذارم، مردمی را می بینم که با تلاش و تکاپوی فراوان به دنبال رتق و فتق امورشان هستند. انگار که همه کارهای عالم در همین ایام سال روی سر آدم هوار می‌شود. البته قدیمی ها می گویند که "مردم بوی عید شنیده اند و به راه افتاده اند". اما از شما چه پنهان، چندی است که هرچه در کوچه و بازار بو می کشم، چیزی به مشامم نمی رسد. اولش فکر می کردم به خاطر سرما خوردگی است. ولی بعدا دریافتم، پدیده ای موسوم به «فشار اقتصادی» سبب می شود که سیگنال های بوی عید، تا حد زیادی، ضعیف و کم اثر گردد. به نظر می رسد، این مسئله حتی بر رنگ و لعاب عیدی ها نیز تاثیر گذاشته است. هفته پیش که برای خرید کتاب درسی به فروشگاهی رفته بودم، دو خانم مسن، کنار یکی از قفسه ها ایستاده بودند و با صدایی نسبتا رسا، صحبت می کردند. یکی از آنان، دو کتاب آموزشی و چند ورق کادو در دست داشت. گویا این کتابها را برای نوه هایش خریده بود و می خواست روز عید به آنها هدیه بدهد. نیم نگاهی به کتابها انداختم و با خودم گفتم: «حل تمرین ریاضی برای عیدی؟! این کادو بیشتر به درد مراسم "غصه خوردن" اول مهر می خورد. آدم عوض آنکه خوشحال شود، به یاد امتحان می افتد و بدتر، افسردگی می گیرد». در همین اثنا، خانم دیگر در تایید انتخاب دوستش گفت: «وقتی پول تو دست و بالمون نیست، انتخاب هم سخت میشه، آدم بیشتر به خرید ملزومات رو میاره تا صرفا هدیه...»، و با لبخندی کنایه آمیز اضافه کرد: «اگه به من یک "من کارت" با ۲۰ [هزار] تومان شارژ کادو بدن، خیلی هم ممنون می شم». زیر لب تکرار کردم: «من کارت؟!». اینجا بود که به فکر دخل و خرج افتاد تا دم عیدی، به میان مردم برود و از آنان بپرسد که برای تدارک یک عیدی خوش رنگ و بو و ایضا اقتصادی چه ایده هایی در سر دارند.

> یک عیدی عجیب: «...حدود سال ۱۳۵۰ بود. عموی من، گروهی از بچه‌های فامیل را دور هم گرد آورد، یک مینی بوس کرایه کرد و ما را با هزینه خودش به آرامگاه فردوسی برد»

عیدی، فقط نقدی

بنابر تاریخچه هدیه های نوروزی، وجه رایج مملکت چه در قالب سکه باشد چه به شکل اسکناس، از قدیمی ترین انواع عیدی به شمار می آید. هنوز هم بسیاری از بزرگترها، پول را بهترین کادوی نوروزی می دانند و دلایل محکمی هم برایش دارند. آقای علی اکبری بازنشسته اداره پست است و به نظر او اسکناس نو، رایج ترین نوع عیدی است: «کسانی که مثل من بزرگ فامیل هستند، باید به خیلی ها عیدی بدهند در حالی که اصلا سلیقه شان را نمی دانند. البته رقم عیدی که به هر کس می رسد آنقدری نیست که بشود برایشان هدیه دندان گیری خرید. پس، پول از هر چیزی بهتر است.» البته هر پولی، عیدی نمی شود، باید نو باشد و تا نخورده. ویژگی هایی که هر سال، یک دردسر بزرگ برای مردم می شود و یک بازار سیاه شیرین برای واسطه ها. پارسال، بسته های صدتایی اسکناس ۵۰ تا ۲۰۰ تومانی بسیار کمیاب بود و هر بسته تا ۱۰۰ هزار تومان فروش رفت. همچنین، هر دسته اسکناس با رقم های درشت تر، ۱۵ تا ۲۰ هزار تومان گرانتر در بازار سیاه عرضه شد. بر همین اساس، دخل و خرج پیش بینی می کند که امسال، هر دسته اسکناس نو، ۲۰ تا ۳۰ هزار تومان بالاتر از قیمت اصلی فروخته شود.

داستان تکراری کمبود پول نو و بازار سیاه آخر سال، برخی را به صرافت آن داشت که طرحی نو در اندازند و نتیجه اش شد سکه های کوچک طلا. این سکه ها عموما به نام پارسیان ضرب می شوند، وزنشان بسیار پایین است؛ از ۵ صدم تا ۲ گرم، و به تبع نرخ کمتری نیز دارند؛ از حدود ۱۱ تا ۲۵ هزار تومان. به عقیده بسیاری، انتخاب مناسبی است، هم «ارزان» و هم «دهان پر کن». به قول نرگس خانم: «وقتی می پرسند عیدی چی گرفتی؟ با افتخار می گویم: سکه طلا». علاوه بر این، بانکها ایده ای بسیار شیک و مجلسی موسوم به «کارت هدیه» را ارائه دادند که برای هر کس و با هر شرایطی می تواند مناسب باشد. کارتی با طرح و رنگ بسیار متنوع که برای دریافت آن نیاز به پرداخت مبلغ اضافه نیست. گاهی رقم کارت هدیه ثابت است و با نرخ های ۱۰، ۲۰، ۵۰، ۱۰۰ و ۲۰۰ هزار تومانی عرضه می شود. اما عموما می توان این کارتها را به مبلغ دلخواه و تا سقف ۵۰۰ هزار تومان شارژ کرد. با این همه، طی سالهای اخیر عده ای روشهای خلاقانه دیگری برای هدیه دادن پیش گرفته اند.

عیدی و دنیای آی تی

اینطور که آمارها نشان می دهد، مشترکان خطهای اعتباری در کشور کم نیستند. اغلب آنان از «مشکل نداشتن شارژ کافی» رنج می برند، به ویژه اگر چانه مبارکشان نیز اندکی گرم شود. خانم و آقا هم ندارد. تحقیقات دخل و خرج نشان می دهد که بسیاری از دوستان، همکاران صمیمی و اعضای فامیل، به عنوان هدیه برای یکدیگر شارژ تلفن همراه می خرند. آقای سمیعی در این باره می گوید: «الان این کار خیلی راحت شده، از طریق کدهای مخصوص یا اینترنت میشه سریع برای دیگران شارژ خرید، به هر مبلغی که بخوای.

یک نفر رو می شناسم که به جای سور دادن به دوست هاش، برای همه شون شارژ خرید.» این ماجرا تنها به شارژ تلفن ختم نمی شود. نظر به اینکه اصولا نسل امروز به اینترنت وابسته ست و از نان شب هم برایش واجب تر می نماید، خرید «بسته های شارژ اینترنت» پیشنهاد جالب دیگری است که آقای احمد پور مطرح می کند: «... فرقی نداره برای گوشی همراه باشه یا برای منزل. به هر حال، در این دوره کسی نیست که نیاز به اینترنت نداشته باشه. نزدیک سال نو، اپراتورها بسته های نوروزی رو با تخفیف مناسب ارائه میدن. حالا که بحث عیدی در میون هست، لطف کنند و یک بسته درست و حسابی اینترنت برامون بگیرن تا سال نوی ما هم با حس خوبی شروع بشه....».

البته در دنیای آی.تی و رایانه، این «حس خوب» در افراد ممکن است به روشهای مختلفی ایجاد شود. خانم جواهری جریان عیدی پارسالش را اینطور تعریف می کند: «....از دوستم یک فلش مموری "کارتی" هدیه گرفتم که حجم مناسبی هم داره. آهنگهایی که همیشه دوست داشتم را رویش ذخیره کرده بود. حس خیلی خوبی به من داد. فلش مموری کادویی هست که به درد هر کسی می خوره، می تونیم موسیقی، فیلم، نرم افزارهای مختلف، حتی دیکشنری و کتابهایی رو که ممکنه لازم داشته باشه، همراه فلش عیدی بدیم.» ولی بعضی ها کادوهای مجازی را نمی پسندند و دلشان می خواهد یک عیدی ماندگار هدیه بگیرند.

عیدی و عکس های یادگاری

یک قاب عکس به تنهایی، کادویی خوب و مناسب محسوب می شود. بماند که عده ای خودشان هنرمندند و قابهای دست سازشان را به دیگران هدیه می دهند.

اگر به این قاب خالی، یک عکس اضافه شود، ارزش آن زمین تا آسمان توفیر می کند. بعضی ها عکسهای مورد علاقه شان را روی "شاسی" چاپ می کنند تا همیشه جلوی چشمشان باشد. هزینه اش بسته به اندازه آن متفاوت است اما در کل آنقدرها هم گران در نمی آید.

اگر بخواهید کمی متفاوت باشید می توانید عکس مورد نظرتان را به پازل تبدیل کنید. سایتهای زیادی هستند که به صورت اینترنتی سفارش می گیرند و محصول را در بسته ای زیبا تحویلتان می دهند. نرخش بسته به اینکه قاب مقوایی داشته باشد یا نه متغیر است. البته اندازه و تعداد قطعات نیز تاثیر دارد. انواع بدون قاب عموما گرانترند و از ۳۰ تا ۵۰۰ هزار تومان فی می خورند. مدل قابدار ارزانترست و از ۲۵ تا ۵۰ هزار تومان قیمت دارد. چنانچه عکس مورد نظر پرتره باشد، می توانید آن را به کاریکاتور یا نقاشی سیاه قلم تبدیل کنید. سفارش این کار هم از طریق اینترنت است و نتیجه نهایی یا به صورت یک «تصویر دیجیتال رنگی» به ایمیلتان فرستاده می شود یا با پست به دستتان می رسد. هزینه تصویرگری کاریکاتور اگر رنگی باشد حدودا ۱۰۰ هزار و اگر سیاه و سفید باشد ۷۰ هزار تومان خواهد بود. اگر کاریکاتور روی مقوای A۴ کشیده شود حدود ۶۵ تا ۸۰ هزار تومان در می آید. قیمت پرتره سیاه قلم یک عکس بسته به ابعاد کاغذ آن، ۹۰ تا ۲۵۰ هزار تومان است که اگر قاب هم بخواهید مبلغ ۳۰ هزار تومان به آن افزوده می شود. علاوه بر اینها، یک تقویم دیواری یا حتی رومیزی با عکسهای دلخواهتان می تواند هدیه متفاوتی باشد. اگر کار با نرم افزارهای مربوطه را بلد باشید، عیدی کم خرجی در می آید.

عیدی و بن کتاب ۲۰ هزار تومانی

حدود پنج سال است که طرح «عیدانه کتاب» اجرا می شود. طرحی که در آن مردم تشویق می شوند تا کتاب را به عنوان هدیه سال نو در فهرست خرید خود منظور کنند. پارسال، به کسانی که تا سقف ۱۰۰ هزار تومان کتاب می خریدند، ۲۰ هزار تومان تخفیف می دادند.

اما اینطور که در خبرها آمده، امسال قرار است برای خرید هر کتاب بزرگسال ۲۰ درصد و برای کتابهای کودکان و نوجوانان ۲۵ درصد تخفیف داده شود. البته خریدار محترم باید به کتابفروشی های خاصی مراجعه کند و فقط کتابهای دارای شابک را بخرد. در عین حال، اگر کمی وقت بگذارد و اندکی هم از سلیقه مخاطب جویا شود، همین یار مهربان، بهترین گزینه برای آغاز سال نو خواهد بود. البته برخی دیروز و امروز را در آمیخته اند و به دسته کتابخوان های الکترونیک پیوسته اند. آنان مجموعه بزرگی از انواع کتابهای الکترونیک دارند که وقت و بی وقت، هرجا که باشند مطالعه می کنند. برای این آدمها، کتابهای نایابی که به صورت فایل پی.دی.اف درآمده اند می تواند گزینه بسیار مناسبی باشد.

عیدی از نوع ناملموس

تا همین هفته پیش، دخل و خرج نیز نمی دانست که هدیه ها می توانند «ناملموس» باشند. یعنی هدیه ای که «نمی توان در دست گرفت بلکه باید آن را تجربه کرد». آقای ضیایی منفرد استاد بازنشسته ادبیات است و به جد باور دارد که هر انتخاب ما ولو در حوزه هدیه دادن، می تواند تاثیر عمیقی بر زندگی دیگران بگذارد. او می گوید که دلیل ورودش به حوزه فرهنگ و ادب، گرفتن یک عیدی جالب از عمویش بوده است: «...حدود سال ۱۳۵۰ بود. عموی من، گروهی از بچه های فامیل را دور هم گرد آورد، یک مینی بوس کرایه کرد و ما را با هزینه خودش به آرامگاه فردوسی برد.

آن موقع تازه کار بازسازی بنا و محوطه تمام شده بود. همه جا را نشانمان داد، داستان هفت خان را هم برایمان نقالی کرد، گرچه بعدها دانستیم که او اصلا نقالی بلد نبوده، این کارش به مذاق همه ما خوش آمد.

ناهار هم ساندویچ کالباس خوردیم با یک نوشابه سیاه، از آن مدل شیشه های کوچک...» این خاطره آنقدر در ذهن آقای ضیایی روشن است که گویی همین دیروز بوده. او فکر می کند در روزگاری که آدمها وقت خیلی کمتری برای با هم بودن دارند، چه خوبست که دست کم به بهانه عیدی دادن دور هم جمع شوند و سری به موزه ها، مکانهای تاریخی و مجموعه های فرهنگی بزنند. با این حساب، نه تنها اینقدر از تاریخ، ادب و فرهنگ غنی خود دور نمی مانند، بلکه خاطره ای شیرین از یک دور همی تا مدتها برایشان به یادگار خواهد ماند.

ممکن است اجرای ایده آقای ضیایی به نظر برخی مشکل بیاید. اما اگر بخواهیم در این راستا گام برداریم، راه های زیادی پیش پای ماست. مثلا انواع تورهای یک روزه که در آستانه سال نو با هدف طبیعت گردی، بازدید شهری و یا گردشگری در مکانی خاص ارائه می شود. شاید رفتن به سالن نمایش و تماشای یک فیلم یا تئاتر هم بتواند هدیه ای دوست داشتنی باشد. ایده ای که آنقدرها هم هزینه برنمی دارد. قدر مسلم اینکه، همه ما با اندکی تامل می توانیم طرحهایی مناسب و اقتصادی در اندازیم که هم درخور گیرنده باشد و هم در قد و قواره جیب ما، و اینکه شاید بوی خوب عیدی هم بدهد...

